

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 6 februari 1940 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om befrielse i visst fall från påföljd jämlikt § 41 mom. 1 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443).

Genom en den 19 januari 1940 dagtecknad proposition, nr 22, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till

Förordning

om befrielse i visst fall från påföljd jämlikt § 41 mom. 1 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443).

Härigenom förordnas, att vad i § 41 mom. 1 värnpliktslagen den 30 juni 1936 stadgas om påföljd för värnpliktig, som utan laga förfall uraktlåter att fullgöra i § 32 samma lag omförmäld mönstring, icke skall äga tillämpning med avseende å mönstring, som bort fullgöras år 1939; skolande i följd härav vad i § 45 mom. 1 värnpliktslagen stadgas om upprättande av förteckningar över försummelse mot lagbuden i § 32 mom. 2 eller 3 samma lag icke gälla i fråga om sådana försummelse, som ägt rum nämnda år.

Denna förordning träder omedelbart i kraft.

Enligt § 32 värnpliktslagen skall mönstring varje år hållas med inskrivna värnpliktiga, med undantag av bland andra sådana, som under årets lopp varit i tjänstgöring såsom värnpliktiga. Mönstringen hålles inom varje rullföringsområde, dock att mönstring med värnpliktiga, som äro inskrivna å sjömanshus och tillhöra marinen eller flygvapnet, äger rum vid sjömanshus.

Över värnpliktiga, vilka underlåtit att fullgöra vad dem åligger enligt nyssnämnda § 32, skola jämlikt § 45 värnpliktslagen förteckningar länsvis uppgöras och till Konungens befallningshavande insändas. Skyldighet härutinnan åligger vad angår andra värnpliktiga än dem, som äro inskrivna å

sjömanshus och tillhöra marinen eller flygvapnet, den befälhavare som förrättat mönstringen. Beträffande omförmälda å sjömanshus inskrivna skola förteckningar upprättas av sjömanshusombudsman, vilken översänder dem till sjörullföringsbefälhavaren, som, efter att hava granskat och påtecknat desamma, insänder dem till Konungens befallningshavande. I § 131 inskrivningsförordningen stadgas ytterligare, att nyss omförmälda förteckningar skola upprättas sedan mönstringen för året avslutats och insändas, av rullföringsbefälhavare före den 1 februari och av sjömanshusombudsman före den 15 januari, varefter de av sjömanshusombudsman översända förteckningarna av sjörullföringsbefälhavaren skola insändas före den 1 februari.

Värnpliktig som utan laga förfall uraktlåtit att fullgöra honom åliggande mönstring skall enligt § 41 mom. 1 värnpliktslagen för varje gång böta fem kronor. Sålunda inflytande böter skola jämlikt § 46 mom. 1 samma lag redovisas under särskild titel i kronans räkenskaper och ingå till den till förmån för beväringmanskapet bildade invalid- och pensionsfonden.

I skrivelse till Konungen den 7 december 1939 har *chefen för armén* på anförda skäl — beträffande vilka utskottet tillåter sig att hänvisa till den å sid. 3—4 i propositionen lämnade redogörelsen — hemställt, *dels* att Kungl. Maj:t måtte ingå till riksdagen med förslag, att bötespåföring för försummad mönstring år 1939 icke skulle äga rum, *dels ock* att i avvaktan på riksdagens beslut föreskrift måtte meddelas, att med upprättandet av bötesförteckningar för försummad mönstring år 1939 tills vidare måtte anstå.

I ärendet hava utlåtanden avgivits av *chefen för försvarsstabens, arméförvaltningens civila departement* samt *statskontoret*, vilka samtliga förklarar sig icke hava något att erinra mot bifall till den gjorda framställningen.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 30 december 1939 förordnat, att, i avvaktan på slutligt beslut i ärendet, med upprättande och insändande till vederbörlig myndighet jämlikt § 131 inskrivningsförordningen av förteckningar över värnpliktiga, som ej fullgjort mönstringsskyldighet, finge i fråga om mönstring, som skolat fullgöras år 1939, tillsvidare anstå.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sköld, har i propositionen framhållit, att utkrävandet av den i värnpliktslagen stadgade bötespåföljden för underlåten mönstring år 1939 med hänsyn till de särskilda förhållanden i fråga om värnpliktsinkallelser, som rått under hösten 1939, skulle vara förenat med avsevärda olägenheter. Departementschefen funne sig därför böra lämna chefens för armén förslag om eftergift av bötespåföring sin avslutning. Bestämmelser i ämnet syntes böra införas i en särskild förordning, som förelades riksdagen till antagande.

Departementschefen har vidare erinrat, att behålla inkomsten av beväringmanskapets invalid- och pensionsfond, till vilken — såsom ovan nämnts — erlagda bötesbelopp för underlåten mönstring ingå, användes för bestri-

dande av kostnaderna för ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. I den mån denna inkomst icke förslår, utgå sagda kostnader från det under elfte (för nästa budgetår tolfte) huvudtiteln upptagna förslagsanslaget för ändamålet. Genom det ifrågasatta inställandet av bötespåföringen för år 1939 beräknades fondens inkomster komma att minskas med cirka 100,000 kronor, av vilket belopp hälften beräknades falla å vartdera av budgetåren 1939/40 och 1940/41. En följd härav bleve, att det nämnda anslaget för dessa budgetår komme att i motsvarande mån belastas utöver vad som tidigare beräknats. Emellertid syntes anledning icke föreligga att på grund därav vidtaga någon uppräknings av det i årets statsverksproposition för ändamålet upptagna anslaget å 1,350,000 kronor.

Vid granskning av nu föreliggande förslag till förordning har utskottet icke funnit anledning till erinran mot detsamma. Utskottet får därför hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 6 februari 1940.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman, Linder, Hagman, Olof Carlsson, Wistrand, Näslund, Ekströmer* och *Holstenon*;

från andra kammaren: herrar *Hage, Olovson* i Västerås, *Pettersson* i Hällbacken, *Hallagård, Sandström* och *Barnekow*, fröken *Ebon Andersson* samt herr *Holm*.
